

Az EPP-SME-Central és a Kis- és Középvállalkozók Egyesülete

Nyíltnap
2006. január 26.

Közép-európai egyetemek és a kis és középvállalkozások

Dr. Szabó Antal

Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság nyugdíjas Regionális Tanácsosa,
az ENSZ EGB Konzulense és

az ERENET Hálózat Tudományos Igazgatója

antal.szabo@gmail.com

<http://www.erenet.org>

Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság a világszervezet öt regionális karjának egyike, amely az ECOSOC közvetlen irányítása alatt végzi tevékenységét. 55 tagországa közül 19 átmeneti gazdaságú ország, miután 2005 májusában további 8 ország az EU tagja lett. Az EU a legnagyobb szervezet, amelyik rendszeresen résztvesz az EGB munkájában. További jelentős csoportosulások a Középeurópai Kezdeményezés (KEK) és a Fekete-tengeri Gazdasági Együttműködési Szervezet (BSEC).

Mint az EGB vállalkozás és kis és középvállalkozások (kkv) fejlesztésért felelős Regionális Tanácsosa az elmúlt tíz évbe valamennyi közép-európai országban jártam és tapasztaltam, hogy a vállalkozásfejlesztési politikák és nemzeti programok elsősorban Délkelet-Európában és a FÁK országokban gyermekcipőben járnak. Miközben az EU a kkv-k Európai Chartáját erőlteti az országokra, néhány országban még az alapvető vállalkozásfejlesztési politikák is hiányosak és meglehetősen gyenge a kezdő vállalkozók támogatására létrehozott infrastruktúra. Valamennyi ország igényli a szomszédos országokkal való együttműködést és tapasztalatcsere lehetőségét. A vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó egyetemek és főiskolák pedig az EU-s vagy amerikai kapcsolatokat keresik.

Sokszor gondolkoztam sorsunkról és arról, hogy mit jelent Közép-Európa a mai nemzedéknek. A történelemben nem akarok nagyon mélyre visszamenni, elég, ha annyit említek, hogy még a 80-es évek elején ha valaki Bécsből Prágába utazott, azt mondták, hogy az illető „Keltre” megy, holott valójában „Nyugatra” vette az útját. Az új EU-s csatlakozás ellenére gazdasági és társadalmi diszparitás van Kelet és Nyugat között, amit jól tükröz az aszimmetrikus EU-s csatlakozás, aminek többet között az az eredménye, hogy az Auchanban és a Corában a legolcsóbb tej „made in Germany”, nem pedig Magyarország. Franciaországnak és Hollandiának nem kell az új EU-s alkotmány, mert nem kívánják Kelet-Európával a többek között a mi

helytállásunk miatt kialakult jólétet megosztani. Mennyi nyereséget visznek ki az országból évente a transznacionális cégek? Hányszoros magyar EU-s finanszírozást lehetne ebből kitermelni? A II. világháború utáni tudományos elméletre, központi irányításra és erőltetett iparosításra épített szabad jóléti társadalom álomképe az átmeneti gazdaságokban ködbe ment. A berlini fal leomlása után pedig a mai napig nem fejeződött be sok helyen a nemzetépítés, a széleskörű demokrácia kiépítése, a civil társadalom modernizálása és a jó szomszédi viszonyok kialakítása. Jelentős problémát jelent a szegénység, a munkanélküliség, különösen a fiatalok körében.

2004. április 1-2-án Genfben a Nemzetek Palotájában Kis és Középvállalkozások Jó Kormányzati Gyakorlata tárgyú Fórumot rendeztünk, ahol első alkalommal áttekintettük a fejlett piacgazdaságok, az EU társult tagok és átmeneti gazdaságok kormányzati kkv politikáit. A rendezvényen 16 professzor vett részt. Ezen a Fórumon a Magyar Delegáció vezetője: Dr. Szirmai Péter, a Budapesti Corvinus Egyetem Kisvállalkozási Központ igazgatója javasolta, hogy alakítsunk ki egy szorosabb együttműködést Közép és Kelet-Európa vállalkozáskutatással és oktatással foglalkozó egyetemei között. *„2005. május 1-jével lezárul egy történelmi szakasz, amely politikailag 1990-ben a közép- és kelet-európai országokon végigsöprő rendszerváltoztatási hullámmal vette kezdetét és 2004-ben az érintett országok jelentős hányadának Európai Unióhoz történő csatlakozásával zárul.”* – írtuk 2004. áprilisában, megkezdve a közép-európai egyetemek kkv-kutató és -oktató egységei együttműködési hálózatának megszervezését. Egy hónappal később a Budapesti Corvinus Egyetemen, a hazai főiskolák és egyetemek képviselőivel tanácskozást tartottunk, ahol több mint 10 egyetem jelezte részvételi szándékát egy ilyen kezdeményezésben. Ezt követően számos kutatóhely és egyetem írta alá a szándéknyilatkozatot, hogy kész résztvenni egy ilyen együttműködésben. Az aláírók vallják, hogy **rendkívüli jelentősége van az oktatásnak abban**, hogy e közép- és kelet-európai országok újszülött vállalkozói felzárkózzanak, méltó **verseny társai** legyenek szerencsésebb, hosszabb történelmi múlttal rendelkező nyugat-európai partnereiknek.

2005. április 22-én pedig Horvátország, Románia, a Szerb Köztársaság, Szlovákia, Szlovénia és hazánk 14 intézményének képviselői aláírták az **ERENET Közép-európai Egyetemek Vállalkozásoktató és Kutató Hálózat** Alapító Nyilatkozatát. 2006. januárig a Hálózathoz további 9 ország – Macedónia, Moldávia, Montenegró Köztársaság, Norvégia, Olaszország, Orosz Federáció, Svájc, Törökország és Ukrajna 12 intézménye csatlakozott, így az egyetemek és intézmények száma mára elérte a 26-ot.

Jelenleg Közép-Európában, beleértve Magyarországot is, sokan foglalkoznak vállalkozóképzéssel (egyetemek, főiskolák, business school-ok, alapítványok, non-profit szervezetek) még sincs jól kidolgozott egységes oktatási anyag és vállalkozás-oktató hálózat, amely a jövő vagy gyakorló vállalkozókat gyakorlatorientáltan, a mikro, kis- és középvállalkozások lehetőségeihez igazodva készítené fel cégük indítására és sikeres működtetésére. Továbbá nincs kiépült intézményrendszer az alulról jövő innovációk piaci hasznosítására.

A felsőoktatási intézmények szerepe e régióban kettős: egyrészt felelőségük a jövő értelmisége számára **a legkorszerűbb üzleti, vállalkozási ismereteket oktatni**, másrészt nyitniuk kell a gazdaság szereplőire felé és szerepet kell vállalniuk **a működő vállalkozások iskolarendszeren kívüli, posztgraduális, tréning jellegű és más képzése terén is**.

Az együttműködés hálózata **Kutatási Fejlesztési Partnerség (KFP)** alapján működik.

A KFP aláírói felismerték a kooperáció és koordináció kölcsönösen előnyös voltát, a vállalkozói kutatások hálózati összefogással történő végzésének előnyeit, a koordinált erőfeszítések révén létrejövő magas színvonalú tananyagok és kurzusok sikerességét.

Különösen nagy előnnyel járhat a nemzetközi összehasonlítások előnyeinek kihasználása olyan kutatási témák esetében, mint például a vállalkozások működési feltételeinek kérdései, ezen belül különösen a good governance, a vállalkozásbarát gazdasági és társadalmi környezet, a versenyképesség fokozásának módszerei, a vállalkozások működésének adminisztratív terhei vagy a vállalkozások finanszírozási környezete témakör.

Feltétlenül hasznos **a legjobb tapasztalatok (Best Practice kutatások) összehasonlítása** és közkinccsé tétele, valamint a vállalkozók társadalmi felelősségvállalása, az etikus üzleti magatartás kutatása a különböző kultúrkörökben.

A közös kutatások segíthetik a politikai döntéshozókat a megfelelő vállalkozási környezet kialakításában, a legjobb megoldások megtalálásában, egyszersmind segítik a felsőoktatási intézményeket a tananyagok korszerűsítésében, a legjobb tananyagváltozatok megtalálásában.

A kutatási fejlesztési partnerség (KFP) működése

A KFP jogi személyiség nélküli, a tagok célszerű tevékenységét koordináló szervezet. A KFP tagjai minden tekintetben megőrzik autonómiájukat és függetlenségüket, kizárólag a közösen elhatározott, kooperatív projektekben rendelik alá tevékenységüket a koordinált működésnek.

A KFP-ben a tagság önkéntes, pénzbeli tagdíj nem kerül megállapításra. Az érvényes tagi viszonyban azonban feltétele évente legalább egy tudományos kutatási eredménnyel (vagy eredeti, új publikációval) történő hozzájárulás a közös „szellemi” vagyonhoz.

A KFP nyitott. Ahhoz a régió bármely olyan felsőoktatási vagy kutatási intézménye, ill. kutató/oktató magánszemély csatlakozhat, aki, ill. amely két, már hálózati tag (intézmény) ajánlásával rendelkezik. A feltételeknek megfelelő jelentkezők „ideiglenes tagi státuszt” kapnak, amelyet a hálózat soron következő rendezvényén véglegesítenek többségi szavazással. A felvétel ellen bármely tag vétóval élhet. Bármely tag vétójoga azt jelenti, hogyha új tag ellen valaki vétót nyújt be, azt jogosult indokolni, ebben az esetben a hálózat következő rendezvényén a résztvevők újratárgyalják az ügyet. A tagsághoz való csatlakozáshoz a tárgyaláson résztvevő tagok 75%-ának egyetértő szavazata szükséges. A tagok (és az ideiglenes tagok) regisztrációját az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság kkv és Vállalkozásfejlesztési Regionális tanácsosával együttműködve a Budapesti Corvinus Egyetem Kisvállalkozás-fejlesztési Központja végzi és legalább havonta egyszer e-mailben közzéteszi az aktuális hálózati listát a <http://www.erenet.org> oldalon.

A KFP legfőbb döntéshozó koordinatív és irányító szervezete a Steering Committee. A Steering Committee-be minden intézményi tag egy képviselőt delegál. A képviselőknek egyenlően egy-egy szavazatuk van. A Steering Committee jogosult tagjai sorába két évre magánszemély tagokat is kooptálni, a Steering Committee tagjainak kétharmados szavazata alapján.

A KFP operatív koordinációját a Budapesti Corvinus Egyetem Kisvállalkozás-fejlesztési Központja vállalta. Az operatív koordinátor feladata különösen:

- A tagok rendszeres tájékoztatása minden, a KFP-t érintő kérdésről.
- A Steering Committee összehívása évente legalább egy alkalommal, az ülés technikai előkészítése.

- A Steering Committee technikai előkészítése keretében a döntésre kerülő kérdések és a döntéshez szükséges információk előzetes eljuttatása a tagokhoz. A koordinátor e kötelezettsége nem korlátozza bármely tag jogát, hogy a Steering Committee elé kérdést, döntési előterjesztést tegyen, ha ezt kellő időben (legalább 8 nappal az ülés előtt) teszi.
- Közös pályázatok, kutatási és egyéb projektek előkészítése, elkészítése, benyújtása.
- Konkrét kérdésekben a Steering Committee döntéseinek megfelelően a kutatási fejlesztési partnerség képviselője harmadik személyek felé.
- Elnyert projektek esetén felelősség a projekt adminisztratív és pénzügyi koordinációjáért, lebonyolításáért.

A KFP tervezett projektjei

- **Vállalkozásoktató és -kutató nemzetközi felsőoktatási hálózatot hoznak létre** együttműködésük szervezeti kereteinek megteremtésére.
- Rendszeres és folyamatos információcsere keretében **tájékoztatják egymást tananyagaikról és kutatásaikról.**
- Közös kutatási projekteket dolgoznak ki és valósítanak meg kihasználva a nemzetközi együttműködésben rejlő előnyöket.
- Több oldalú projektek összeurópai hasznosítása érdekében **közösen pályáznak** projektszintű támogatásra az elhatározott kutatások finansziális hátterének megszervezése érdekében.
- **Elősegítik oktatóik, kutatóik és a lehetőségek függvényében a vállalkozásfejlesztés** témaköre iránt érdeklődő hallgatóik **cseréjét**, illetve az oktatók cseréjének segítségével a hallgatók integrált kurzusokon történő képzését.
- Eleinte nemzeti szinten, később közös nyelveken **is publikációs fórumot hoznak létre**, kutatási eredményeik cseréje, dokumentálása, közzététele érdekében. A publikációs fórum (periodika) alapvetően internetes alapon jön létre nem zárva ki különszámok vagy más egyedi publikációk megjelentetését sem.

➤ Publikációs tervekben szem előtt tartják az oktatásfejlesztés követelményeit és így **közösen dolgoznak ki új tematikákat, tananyagokat.**

➤ A közös kutatási projektek eredményeit rendszeresen **műhelymunkákon (workshopokon)**, konferenciákon cserélik ki, élve a kutatók személyes mobilitásának előnyeivel.

Az ERENET internetes folyóiratot indított **ERENET PROFILE** címmel. A folyóirat elsődleges célja, hogy elősegítse és kkv-k működésének környezetét, a helyi és regionális sajátosságok jobb megértését, a szektor versenyképességének növelését, a vállalkozások határokon túli együttműködést.

Befejezésül szeretném elmondani, hogy mind a vállalkozók, mind az értelmiség bizonyos rétegei között növekszik az igény az együttműködés iránt, mert egyrészt a szomszédos országok egymásra vannak utalva, másrészt létezik valamilyen közös közép-európai értékrend, amely a kölcsönös megismerésen és elismerésen alapul. Ezt az értékrendet kell újra felfedezni és megfogalmazni. Itt az idő, hogy megismerjük egymás módszereit, iskoláit, új barátságokat kössünk, harmonizáljuk oktatási programjainkat, cseréljük ki egymás tanárait is diákjait.

Az ERENET nevében köszöntöm jelen tanácskozás résztvevőit, bátorítva az Európai Néppárt tagpártjait saját kisvállalkozói szervezetük megalakítására és azokból egy regionális egyesület kialakítására.